

лише поодинокі випадки зміни графем на таку, що краще відповідає семантиці слова. Хоча твердження, що одного погляду на текст достатньо, щоб зрозуміти зміст, є перебільшенням. Невірно також вважати, що написання ієрогліфів не несе ніякої інформації для освіченої людини. Тобто кожного разу, коли грамотна людина буде дивитися або писати ієрогліф 妨 «шкодити, перешкоджати», вона мимоволі буде пов'язувати дію з жінкою. Теж саме буде відбуватися з ієрогліфом 娟 «чарівний витончений». Незмінність структури писемних знаків китайської мови дає нам підстави зробити висновок про те, що графемний рівень є найбільш сталим порівняно з іншими рівнями, а отже і гендер є незмінним на графемному рівні китайської мови.

Referenses

- Dondokov, D. (2018) Genderno markirovannye edinicy v sovremennom kitajskom jazyke. *Problemy sovremennoj filologii i lingvodidaktiki*, 9, 31-39. Retrieved: https://www.academia.edu/44122511/ГЕНДЕРНО_МАРКИРОВАННЫЕ_ЕДИНИЦЫ_В_СОВРЕМЕННОМ_КИТАЙСКОМ_ЯЗЫКЕ
- Kirilina, A. (2000) *Gendernye aspekty jazyka i kommunikacii*. Diss dok. fil nauk.
- Permjakova, O., Garanovich, M. (2009) *Gendernaja stilistika*. Perm': Perm. gos. un-t.
- Pruckih, A. (2003). *Strukturno-semanticheskij analiz ieroglifov s ključom "zhenshhina"* Diss kand. fil nauk.
- Li Guoying (1996) *Xiao zhuan zhong de xing sheng zi*. Beijing: Beijing Normal University Press.

МОТИВ «МАНДРІВКИ» У ПОЕЗІЇ АЙХЕНДОРФА

Журенко М. М., Гльїницька О. П.
(Харків)

<http://dx.doi.org/>

Abstract

This article is devoted to German

romanticist Eichendorf. The attention is focused on the Eichendorf's lyric poetry and reveals the main motifs of his poetry.

The subject of the research is the linguistic and stylistic means that express the concept of “Die Wanderung” in Eichendorf’s lyric poetry.

In his lyric poetry, especially in the wandering cycles, Eichendorf generously depicts all seasons, choosing special shades and colours for each one. Visual images seem to be multiplied, doubled by associations of seasons, people’s age, destinies.

The concept of “journey” is not accidental in Eichendorf’s lyric poetry. On the one hand, it expresses autobiographical motifs. On the other hand, it acts as an immediate continuation of folk song traditions that were extremely popular at all stages of the development of German poetry, starting with minnesänger and meistersingers, and especially among romantics.

Moreover, the embodiment of poet’s religious worldview in journey motifs and understanding of human life itself as a kind of journey also deserve special attention. The journey of the character through space and time is embodied in extremely expressive, rich in intonations poetic forms.

Keywords: Eichendorf, motif, concept, hero, journey, minnesinger, meistersingers.

Йозеф фон Айхендорф увійшов до історії німецької літератури як видатний ліричний поет. Попри консервативність та навіть реакційність світогляду він займав незалежну позицію в суспільних питаннях, критично відносився до пруської аристократії.

Поетичне бачення світу у Айхендорфа багато в чому формувалося під безпосереднім впливом видатних представників романтичної літератури. Вже в перших поетичних спробах відчувається тяжіння Айхендорфа до пісенної лірики, до тієї віршованої форми, яка найбільш близька, як він вважав, істинно народній, наповненій щирою вірою в Бога і любові до природи.

У віршах Айхендорфа одне з центральних місць займає мотив «мандрівки». У традиційному для німецьких романтиків мотиві «Wanderung» звучить тема трагічної самотності напівзлиденного бездомного подорожнього, відображені пориви душі романтика.

Я бродяга был сызмальства,

Так живу и так умру, –
То есть, как я ни старайся.
Мне покой не по нутру.

(«Странствующий музыкант». Пер. П. Карпа) (Гуляев, 1975: 227)

Один з програмних циклів поетичної спадщини – «Waderlieder» (1810–1850). Ліричний герой циклу – мандрівник, що якнайповніше виражає пізньоромантичний світогляд автора. Людина представлена в сокровенному спілкуванні с природою, вона для нього не просто притулок від мінливостей світу, але рідний дім, а для художника – і натхненник. У дорозі, у вічних мандрах поет і музикант знаходить істинну насолоду своєю творчістю: для нього важливіше, щоб слухали лісові птахи, ніж мешканці міст з їхньою дозвільною цікавістю. Природа натхненна, відгукується на турботи і тривоги поета. «Мандри набувають одночасно функцію служіння справжній релігії, тій християнській моделі світу, яка визначає для письменника міру та межу всього людського, примирює його з неминучою самотністю творчо обдарованої особистості» (Wiese, 1983).

З мотивом мандрів пов'язується й відчуття свободи («Der Wandernde student»), і тема любові, забарвлена меланхолійними тонами з відтінком сентиментальності («Закоханий мандрівник»).

У руслі розробки цього мотиву виникає й романтичний символ «блакитної квітки», що став традиційним з часів Новаліса, у пошуках якої давно і невпинно мандрує поет («Блакитна квітка»).

DIE BLAUE BLUME
Ich suche die blaue Blume
Ich suche und finde sie nie
Mir träumt, daß in der Blume
Mein gutes Glück mir blüh.
Ich wandre mit meiner Harfe
Durch Länder, Städt und Au'n
Ob nirgends in der Runde
Die blaue Blume zu schaum
Ich wandre schon seit lange
Hab lang gehofft, vertraut
Doch ach, noch nirgends hab ich
Die blaue Blume geschaut.

(Eichendorffs, 1975: 168)

Для надання образності, яскравості, романтичного настрою Айхендорф використовує різні художні засоби. У його віршах можна побачити яскраві контрасти: батьківщина – чужина, день – ніч, горе – радість, відхід – відродження, бруд – чистота, життя – смерть.

Для поезії Айхендорфа характерні складні метафори й епітети: «verworren», «schallt», «herzensgrund», «himmelsdom», «zu stiller Glorie», «pracht», «zauberbann», «Linder wellenschlagen», «posthorh». Все це надає поезії Айхендорфа надзвичайної милозвучності.

Мотив мандрівки в поезії Айхендорфа має багато спільного з народнопісенною традицією. Ліричний герой подорожує не лише в просторі, але й у часі. Це природна зміна дня і ночі, характерна для фольклору «Morgenlieder», «Abendlieder». Ранок символізує початок чогось нового, втілення надії, нових сподівань:

Frischer Morgen!
Frisches Herz,
Himmelswärts!
Lass den Schlaf nun, lass die Sorgen!
(Eichendorffs, 1975:153).

За кожен мандрівку ліричний герой приносить особливу подяку творцеві за можливість споглядати білий світ як «Gotteswunder».

Свій відбиток на мотивах мандрівки залишає також природна зміна пір року, а з кожною порою року – і відповідний цикл релігійних та народних свят. Улюблена пора року для Айхендорфа – це весна. Можливість відчутти, як розмикаються світи, як стелеться дорога в інші краї, як вищає небо над головою:

Und wenn die Lerche hell anstimmt
Und Frühling rings bricht an:
Da schauert tief und Flügel nimmt,
Wer irgend fliegen kann.

Die Erde grüßt er hochbeglückt,
Die, eine qunge Braut,
Mit Blumen wild und bunt geschmückt,

Tief in das Herz ihm schaut.

(Eichendorffs, 1975:102)

У ліриці Айхендорфа, особливо у його мандрівних циклах, щедро змальовані всі пори року, для кожної знайдено особливі відтінки, особливі кольори. Зорові образи ніби помножені, подвоєні асоціаціями пори року, віком людей, долями. Саме через лексеми лексичні засоби, які характеризують простір у Й.ф. Айхендорфа, – виражені кількома лексико-семантичними групами, які фактично представляють усі аспекти характеристики традиційного простору. Простір у поета переважно ідилічний, пов'язаний з відображенням рідних просторів Німеччини, зрощенням життя і його подій до місця, – до рідної країни з усіма її куточками, до рідних гір, річок, полів, лісу, а також єднання людського життя з життям природи, єдність її ритму, спільна мова для явищ природи і людського життя. Відповідно до цього ми спробуємо визначити найголовніші лексико-семантичні групи, які об'єднують найбільш вживані просторові об'єкти.

Отже, умовно лексико-семантичні групи можна поділити так:

– ЛСГ (степ) – поле, гай, степ. Ці слова часто вживаються з прикметниками, які характеризують місце розташування степу.

– ЛСГ, що становлять назви географічних об'єктів. Це слова «яр», «ліс», «гори», «курган». Найчастіше ці слова вживаються з традиційною лексикою для вираження ідилічного простору з назвами ознак часу.

– ЛСГ – назви водойм – «річки», «моря», «вода», «хвилі». Ці слова можуть вживатися з ознаками, які їх характеризують, що створює більш повний і масштабний образ. У творах поета вода часто супроводжується дієсловами, що виражають звукові вираження, які створюють безмежність простору. Вода визначає рух і час у просторі, що містить силу локальності.

– ЛСГ «атмосферні явища» – «дощ», «сніг», «вітер», «грім», «завірюха».

– ЛСГ «колір». Для їх позначення вживаються прикметники з об'єктами простору.

– ЛСГ «звуки» у просторі. Простір часто виступає як спокійний стан природи, який передається дієсловами. Ці лексеми можуть вживатися без епітетів, що надає слову більш загального, неконкретизованого простору.

– ЛСГ «флоризми». Простір у поета – не порожнеча, а місце, де щось росте, живе, щось відбувається. Тому необхідними атрибутами простору є рослини, птахи, тварини, дерева, трави, назви плодів.

Флористична лексика в поезії Айхендорфа представлена досить широко. Поетову увагу привертають не тільки широкі простори, а також і його деталі. Ця особливість мовної картини художника відбивається і в тому, що рослина є не тільки засобом зображення простору, а й предметом.

Отже, концепт «мандрівка» не випадковий у ліриці Айхендорфа. З одного боку, він виражає автобіографічні мотиви. З іншого – виступає як пряме продовження народнопісенних традицій, котрі на всіх етапах розвитку були надзвичайно популярні в німецькій поезії, починаючи з міннізінгерів та мейстерзінгерів, а особливо серед романтиків. Крім того, на особливу увагу заслуговує втілення в мотивах мандрівки релігійного світогляду поета, розуміння самого людського життя як своєрідної мандрівки. Подорож ліричного героя через простір і час втілюється в надзвичайно виразних, інтонаційно багатих поетичних формах.

Referenses

- Berkovskij, N.Ya. (1973). *Romantizm v Germanii* [Romanticism in Germany]. Leningrad, 568 s. [in Russian].
- Eichendorffs, Werke. In Einem Band. Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1975. 345 s. [German].
- Gulyaev, N.A. (1975). *Istoriya nemeczkoy literatury* [History of German literature]. Moskva. 526 s. [in Russian].
- Khrapoviczkaya, G.N. 1997. *Pejzazh v literature i zhivopisi nemeczkogo romantizma* [Landscape in Literature and Painting of German Romanticism]. *Filologicheskie nauki*. № 4. S. 12–24. [in Russian].
- Vynogradov, V.V. (1959). *Pro movu khudozhnoi literatury* [About the language of fiction]. Moskva. [in Russian].
- Wiese, B. von (Hrsg.) (1983). *Deutsche Dichter der Romantik*. Berlin. [German].